

СТАНОВИЩЕ

От доц. Пепа Митева Джеджева, д.оз
Катедра „Здравни грижи“ Филиал Сливен
при Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна

Член на Научно жури съгласно Заповед № Р-109- 319 от 24.07.2025 г. на Ректора на
Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна

Относно: процедура за придобиване на образователна и научна степен „Доктор“
В област висше образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление
7.4 Обществено здраве специалност: Управление на здравните грижи
на **Дора Георгиева Василева** – докторант в задочна форма на обучение
Тема: Самостоятелна сестринска практика – възможности и предизвикателства

Научен ръководител: Доц. Анна Петрова Георгиева, д.оз.

1. Общо представяне на процедурата

Със Заповед на Ректора на МУ – Варна № Р-109-278/ 08.07.2021г. Дора Георгиева Василева е зачислена като докторант в задочна форма на обучение в Докторската програма по „Управление на здравните грижи“ към Катедра „Здравни грижи“, Филиал – Сливен при Медицински университет - Варна за придобиване на образователна и научна степен „Доктор“ в област висше образование 7. Здравеопазване и спорт, професионално направление 7.4 Обществено здраве, специалност: Управление на здравните грижи.

Дисертационният труд с автор Дора Георгиева Василева на тема „Самостоятелна сестринска практика – възможности и предизвикателства“ за присъждане на ОНС „Доктор“ е обсъден и насочен за защита от Катедрен съвет на Катедра „Здравни грижи“ – Филиал Сливен при Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна, на 17.06.2025г. Научен ръководител е Доц. Анна Петрова Георгиева, д.оз.

Представените документи са в съответствие със Закона за развитие на академичния състав в Република България и с Правилника за развитието на академичния състав в Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ – Варна и включват: дисертационен труд, автореферат, автобиография, списък с публикациите, свързани с темата на дисертационния труд, копия на публикациите, декларации и др.

2. Кратки биографични данни за докторанта

Авторката Дора Георгиева Василева завършва ИПЗКССО „Д-р Н. Николаев“ – гр. Варна - (Медицински колеж) със специалност „Детска медицинска сестра“ през 1986г, след това през 2001 г. специалност „Здравен мениджмънт“ МУ „Проф. Д-р Параскев Стоянов“ – гр. Варна, 2002г специалност „Мениджмънт на човешките ресурси“ в Икономически университет – Варна. Продължава образованието си и през 2010г. се дипломира за ОКС „Магистър“ по специалност „Управление на здравните грижи“ в МУ „Проф. Д-р Параскев Стоянов“ – гр. Варна. От 1992 до 2018 работи като Старша медицинска сестра на Детско отделение за интензивно лечение в УМБАЛ „Св. Марина“ ЕАД. От април 2017 до момента е Управител на Амбулатория за групова практика за извънболнична помощ по здравни грижи "Сестрите" ООД-Варна. Едновременно с това от 2018г до сега е и Старша медицинска сестра на Отделението по Детска хирургия в МБАЛ "Св. Анна – Варна" АД.

Завършила е над 18 курса за повишаване на квалификацията на национално и международно ниво в областта на здравните грижи.

3. Данни за дисертационния труд

Дисертационният труд на Дора Василева е насочен към проучване на възможностите и предизвикателства, свързани със самостоятелните сестрински практики и разработване на иновативни подходи за оптимизиране на тяхната дейност. Дисертационният труд е структуриран в общ обем от 204 страници, от които основен текст 161 страници и включва четири глави: първа глава – Литературен обзор – актуалност на проблема; втора глава - Цел, задачи, методология; трета глава - Резултати от собствени проучвания; четвърта глава - Иновативни практически подходи, създаващи възможности за преодоляване на предизвикателствата пред здравните грижи, оказвани от медицински сестри в самостоятелни сестрински практики, изводи, приноси, приложения и библиография. Онагледен е с 6 таблици, 55 фигури и 4 приложения. Библиографската справка включва 201 литературни източници, от които 109 на кирилица и 92 на латиница.

Отделните глави на разработката са хронологично свързани и отговарят на структурните и съдържателни изисквания за подобен научен труд. Инструментариумът на изследването е собствено разработен и включва две анкетни карти насочени към проучване на информираността за самостоятелни сестрински практики, възможности и предизвикателства, свързани с тях и въпросник за полуструктурирано интервю насочен към проучване мнението на експерти. Представени са в приложения. В тематична свързаност с дисертационния труд са публикувани 2 научни публикации.

4. Оценка на актуалността на темата

Актуалността на темата е обоснована от нарастващите обществени потребности свързани с демографски и социални фактори, пораждащи необходимост за предоставяне на персонализирани здравни грижи от медицински сестри в общността, в условия близки до семейната среда и в дома на пациента, с акцент към повишаване на качеството на живот и социализацията на пациентите и очертаването на иновативни подходи за оптимизиране на дейността на самостоятелни сестрински практики.

Докторантът в своя труд разглежда нормативната уредба на Република България и други страни по отношение на изискванията за разкриване, функциониране, финансиране на самостоятелните сестрински практики и документиране и систематизиране на информацията, свързана със сестринските грижи за пациентите.

Считам, че избраната от Дора Георгиева Василева тема на дисертационен труд е актуална и с висока научна стойност. Проучването на възможностите и предизвикателствата, свързани със самостоятелните сестрински практики дава насоки за теоретически и практически подходи за организация на информацията, свързана със сестринските дейности и грижи, извършвани от медицинските сестри със самостоятелни сестрински практики, с цел повишаване на информираността, оптимизиране на дейността на здравните професионалисти и осигуряване на непрекъснатост и приемственост на грижите за пациентите.

5. Информираност по проблема

Литературния обзор в обем съдържа 63 страници включва 201 литературни източника преобладаваща част от които публикувани през последните 10 години. Той е структуриран в три основни раздела, които хронологично следват основните задачи на изследвания от докторантката проблем и разглежда негови различни аспекти.

В литературния анализ авторката ретроспективно разглежда възникването и развитието на самостоятелната сестринска практика, като възможност за посрещане на потребностите от здравни грижи. Опитът и познанията на докторанта способстват за задълбочено анализиране и на съвременно състояние на проблема. Направен е сравнителен анализ на нормативната уредба и опит в Република България и други страни за оказване на здравни грижи, посредством самостоятелни сестрински практики - регистриране, организация, дейности и изисквания към професионалната подготовка на здравните професионалисти за работа в самостоятелни сестрински практики. Изведени са основните предизвикателства и нерешени проблеми, свързани със самостоятелните сестрински практики в Република България. На тази база е очертана необходимост от проучване на възможности и насоки за оптимизиране на

дейността на медицинските сестри, практикуващи в самостоятелна сестринска практика. Изводите от литературния обзор обосновават целта и задачите на дисертационния труд.

6. Методология на проучването

Целта на дисертационния труд е ясно и точно формулирана: Да се проучат възможностите и предизвикателства, свързани със самостоятелните сестрински практики и очертаят насоки за оптимизиране на тяхната дейност. Заложени са 3 работни хипотези. Поставени са девет задачи, които обхващат различни аспекти на проблема и позволяват добро изпълнение на планираното проучване.

Инструментариумът на изследването е собствено разработен и включва две анкетни карти - за пациенти, включваща двадесет и седем въпроса и за медицински сестри, включваща двадесет и седем въпроса.

Разработен е и въпросник с тридесет и пет въпроса за проучване опитът на експертите по изследвания проблем и експертна оценка на разработените практически подходи.

Използваните изследователски методи са документален, социологически метод, статистически методи.

7. Резултати и обсъждане

Резултатите от собственото проучване на Дора Василева са представени в трета глава на дисертационния труд. Обхванати са три групи респонденти: Пациенти, на които са оказвани сестрински грижи в болничната и извън болничната помощ – 350 респондента; Медицински сестри, работещи в лечебни заведения на болничната и извън болничната помощ – 350 респондента и експерти - медицински сестри, осъществяващи дейността си чрез самостоятелна сестринска практика – 50 респондента.

Те са групирани в тематични раздели следващи хронологията на поставените девет задачи. Получените резултати са анализирани и онагледени с 6 таблици и 55 фигури.

В резултат на анализираните данни, направеният SWOT анализ на състоянието и развитието на самостоятелните сестрински практики в Република България и практическия си професионален опит Дора Георгиева Василева представя **иновативни практически подходи, създаващи възможности за преодоляване на предизвикателствата пред здравните грижи, оказвани от медицински сестри в самостоятелни сестрински практики.**

Разработена е единна електронна система за документиране и систематизиране на информацията, свързана със сестринските дейности и грижи, извършвани от медицинските сестри със самостоятелни сестрински практики, която създава възможност

за отчитане и остойностяване на техния труд и е способ за създаване на мрежа от всички самостоятелни практики.

Собствено разработеният авторски **Модел на унифициран формуляр за получаване на информирано съгласие от пациента за извършване на здравни грижи и дейности от медицинска сестра (специалист по здравни грижи) от индивидуална/групова практика за здравни грижи** е оригинален документ, със структура и съдържание, отразяващи всички необходими реквизити на писмената форма за получаване на информирано съгласие на пациента.

Дора Василева установява предпоставка за необходимост от надграждане на знанията и уменията и предлага **учебна програма за специалност „Самостоятелна практика за здравни грижи“**, в системата на здравеопазването, за лица с професионална квалификация по медицинска професия от професионално направление „Здравни грижи“ (лекарски асистенти, медицински сестри, акушерки или рехабилитатори), която ще съдейства за формиране на специализирани знания, умения и професионална компетентност, свързани с профилактични, терапевтични, рехабилитационни, палиативни, организационни и управленски аспекти на здравните грижи, оказвани от медицински специалисти, осъществяващи дейност чрез самостоятелни практики за здравни грижи.

Резултатите от проучването дават основания на докторантката за разработване на идейни **подходи за финансиране на здравните дейности и грижи, оказвани от медицински специалисти в самостоятелни практики**, които ще съдействат за равнопоставеност в достъпа до здравни грижи на пациентите и преодоляване на финансовите предизвикателства и при пациентите и при специалистите по здравни грижи.

Резултатите от експертната оценка определят, че предложените практически подходи са практически приложими и ще се възприемат за работа от специалистите по здравни грижи. Според мнозинството от експертите те ще създадат възможности за преодоляване на предизвикателствата пред здравните грижи, оказвани от медицински сестри в самостоятелни сестрински практики и е необходимо тяхното нормативното регламентиране.

На базата на резултатите от направеното проучване, анализа на литература са формулирани 9 извода, които в синтезиран вид отразяват резултатите от проучването. Изводите като цяло отразяват реализирането на поставените задачи на проучването.

Формулираните препоръки и приноси на дисертационния труд са направени на базата на собствените данни от научното проучване.

Дисертационния труд е написан на добър език, прецизен по отношение на терминологията.

Авторефератът е написан на 95 страници, представен в три раздела и съдържа основните елементи на проведеното изследване. Резултатите са задълбочено анализирани и представени нагледно. Съдържанието и качеството на автореферата, отговаря на изискванията на Правилника на МУ – Варна, като достоверно и адекватно отразява основните резултати от проучването. Представени са две публикации свързани с дисертационния труд.

В **заключение** считам, че представения от Дора Георгиева Василева дисертационен труд на тема „Самостоятелна сестринска практика – възможности и предизвикателства“ показва задълбочените теоретични знания и интереси на докторантката по темата. Дисертационният труд отговаря на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и на Правилника за развитие на академичния състав на МУ „Проф. д-р П. Стоянов“ Варна.

Във връзка с това давам положителна оценка и препоръчвам на уважаемите членове на Научното жури да вземат решение за присъждане на Дора Георгиева Василева на образователна и научна степен „доктор“ в област на висшето образование 7. Здравеопазване и спорт, в професионално направление 7.4 Обществено здраве и научна специалност „Управление на здравните грижи“.

18.08.2025г.

Изготвил стан

Заличено на основание чл. 5,
§1, б. „В“ от Регламент (ЕС)
2016/679

доц. Пепа Джебжева, д.оз.